

Strongt hugflog

– Eg skal tó ekki fullkomiliga vísa frá mær, at børnum dámar tílíkar frásagnir, men meg rína tær ekki við. Í mínum eygum eru tær ekki sørt sjálglaðar og merktar av einum uppgjörðum naiviteti. Í tí gitna filminum »The Sting« við Paul newman, Robert Redford og Robert Shaw spyr írski gangstari (Shaw) fleiri ferðir nakað soleiðis: »Do ya follo'?'« og við ævintýrunum hjá Rakel Helmsdal í huga hevði eg svarað: »No, I don't follow«, sigur Jógvan Isaksen m. a. í ummælinum av bókini Drekar og annað valafólk hjá Rakel Helmsdal

JÓGVAN ISAKSEN

Rakel Helmsdal: Drekar og annað valafólk. 5. ævintýr. Edward Fuglø myndprýddi. Bókadeild Foroya Lærarafelags 1998. 113 s. innb. kr. 126.

Tann nýggja bókina, sum Rakel Helmsdal og Edward Fuglø í felag hava avrikað, er vøkur. Teknarin hevur av álvara spælt sær við svørtum og hvítum, og í fleiri forðum er uppsetingin av

tekstinum lagað eftir tekn-ingunum. Afturfyr haldi eg ikki, at søgurnar, hóast tær tildum fara fram undir við-um lofti, rættiliga eru floygdar.

Karmur um tvey 5 ævintýrini er húskið hjá gentuni Elanor, og lagt verður fyrri við, at gentan biður mammuna siga sær eina søgu. Aftaná sigur Elanor mammuni eina søgu, síðani siga tvey ævintýr seg sjálvi, har tað kortini verður borið við Elanor, og tann seinasta og drúgvasta søgan verður fortald av pápanum.

Søgurnar yða við skapningum og fyrbrigðum úr ævintýrheimi: Fuglurin Phonix, einhryngurin Lie-orne, álvar, eitt huldubarn, tann veingjaði hesturin Peg-asus, ein sjóðregil, blandingsverur, drekar, ynskir o. s. fr. men riðilin av ævin-

týrbrotum gera bara í hendinga fori eina eind. Heildin er í flestu forðum postulerað gyklandi, uttan at hon eftir mínum tykki er tað í sjálvum sær. Søgurnar streingja á at vera hugmyndaríkar, men hava ilt við at vera tað.

Staðarnøvnini eru Rakel Helmsdal líkari óvanlig, men heldur ikki tær hava nakran veruligan týðning. Tey nevast, sum um fremmand nøvn eru nóg mikið at skapa ein spennandi heim. Men so lætt sleppur ein høvundur ikki, og tá ið nøvnini ongan veruligan týðning hava - í flestu forðum eru tær blanka óneyðug - so gerast tær stakkalastás.

Í tí stóru myndini ber alt til, nú vit eru í ævintýrheimi, og nettupp tí er tað avgerandi, at logikkurin heldur innan frásagnar-

karmar. Tað ger hann minni enn so altíð, og oftast er tað í smálutum, viðhvørt ímillum einstakar setningar, at hetta ger vart við seg. Sum har ævintýrdjórið Hurlumhey fortelur Elanor, at einaferð vóru tær ein stór ætt, »men nú eri bara eg eftir av øllum. Tað var nær við, at Hansara Hátign Hurlumhey lipaði av hesum syrgiliga tíðindunum«. Men eingin hevur borið Hurlumhey tíðindir, hann sigur jú sjálvur frá.

Hetta kann sýnast at vera eitt smámál og putl frá mínari síðu, men tilíkur vantandi logikkur - sum javnan kemur fyrri - er tekin um, at skrivingin ikki er nóg neyv. Afturfyrir visir Rakel Helmsdal aðrastaðni, at hon eisini dugir beistaktiga væl, tá ið tað stingur seg upp á hana. Ein av ævintýrverunum navnkennir seg: »Eg eiti Kaspar Konstantin Karolus, vanliga nevndur Trý K, og eri klenasta bjørnin hesumegin Ekvator, og helst eisini hinumegin. Tí skulu hava túsdun tókk, at tí bjargaðu mær úr kanniballfelluni. Ikki tí, teir hovdu

Rakel Helmsdal hevur avrikað skaldsøguna Drekar og annað valafólk saman við Edward Fuglø, sum hevur myndprýtt bókina

ikki havt so nóg av tær kortini«. Her gera hugflog og skiving eina heild.

Tann seinasta søgan, »Ein ræðusøga«, er tann besta og samstundis tann, sum neyvast byggir á ein klassiskan ævintýrfrýmli við trimum ynskjunum o. s. fr. Elanor biður pápan siga sær eina søgu »um drekar og alt møguligt sovrðið ræðuligt«, og hann so ger - men kanska í einari aðrari merking, enn lesarin og Elanor høvdu hugsað sær. Sagan snýr seg síðani um, hvussu hann vinnur á ræðsluni og fær ta vøkru ræðugentuna.

Tað kemur meiri enn so fyrri, at tað er flog yvir frásøgnini í hesi seinastu søguni og aðrastaðni við, men eg haldi ikki, at tað rættiliga verður brúkt til nakað. Tey leggja fyrri einastaðni, og síðani hendir bæði eitt og annað og aloftast eisini okkurt triðja, og so endar ævintýrið, tí einaferð skal tað jú enda. Tað tykist aldrin serliga neyðturviligt, at tær og tær hendingarnar ella tær og tær verurnar eru við, tað kundi í flestu forðum eins væl verið alt møguligt annað.

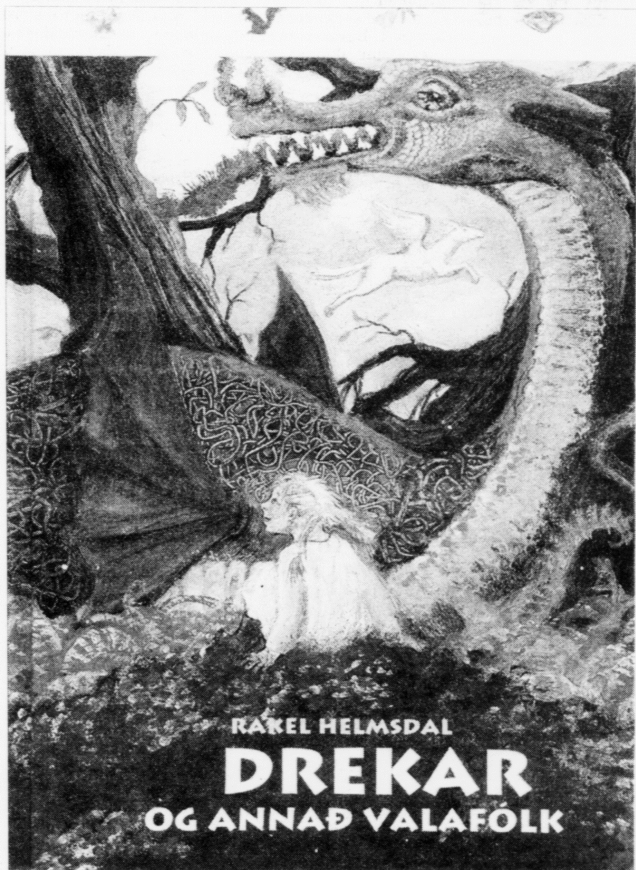
Eg skal viðganga, at eg eri ikki seks ár longur - beinari hevði verið at ganga við átta - men eg havi ilt við at ímynda mær, at børn um skúlaaldur skulu tíma at

larta eftir hesum ævintýrum. Setningsheildirnar eru ofta ógvuliga drúgar og stundum so flokjaligar, at eg vil halda, at bornini missa triðin ella fara at hugsa um okkurt annað. Hartil gert stílurin ofta tungur, tí hann er so broderaður og tíðum uttan ávisingarforovon.

Eg skal tó ikki fullkomiliga vísa frá mær, at børnum dámar tílíkar frásagnir, men meg rína tær ekki við. Í mínum eygum eru tær ikki sørt sjálglaðar og merktar av einum uppgjörðum naiviteti. Í tí gitna filminum »The Sting« við Paul newman, Robert Redford og Robert Shaw spyr írski gangstari (Shaw) fleiri ferðir nakað soleiðis:

»Do ya follo'?'« og við ævintýrunum hjá Rakel Helmsdal í huga hevði eg svarað:

»No, I don't follow«.

Staðarnøvnini eru Rakel Helmsdal líkari óvanlig, men heldur ikki tær hava nakran veruligan týðning. Tey nevast, sum um fremmand nøvn eru nóg mikið at skapa ein spennandi heim. Men so lætt sleppur ein høvundur ikki, og tá ið nøvnini ongan veruligan týðning hava - í flestu forðum eru tær blanka óneyðug - so gerast tær stakkalastás